

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-04-01 i mål nr P 979-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. K.A.

2. F.A.

3. B.B.

4. M.C.

5.E.C-B.

6. J.C.

7. P.H.

8. P-Å.J.

9. B-M.L.

Dok.Id 1607629

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 09:00–16:30

10. M.L.

11. A.L.N.

12. H.L.

13. L.M.

14. O.M.

15. N.S.

16. C.S.K.

17. C.S.

18. S.E.S.

19. K.W.

20. C.Y.S.

Motparter

1. Byggnadsnämnden i Göteborgs kommun

2. Kommanditbolaget Myran Nr 13

SAKEN

Bygglov för tillbyggnad av flerbostadshus på fastigheten XX i Göteborgs kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandena.

BAKGRUND

Efter ansökan från Kommanditbolaget Myran Nr 13 (bolaget) beslutade byggnadsnämnden i Göteborgs kommun genom delegationsbeslut den 21 december 2018 (dnr BN 2018-003011) att bevilja bygglov för tillbyggnad av flerbostadshus på fastigheten XX.

Enligt bygglovsansökan avser den aktuella åtgärden tillbyggnad av ett flerbostadshus som före åtgärden har tio plan inklusive källarplan. Lägenheterna är lokaliserade kring två trapphus mitt i byggnaden. I vart och ett av trapphusen finns en hiss, som går från plan 1 till plan 9. Det översta planet är inte tillgängligt via hiss.

Efter de planerade åtgärderna ska byggnaden ha tretton plan. De två befintliga hisschakten ska förlängas så att de når samtliga plan. Dessutom ska en ny hiss installeras i anslutning till vart och ett av trapphusen, som enbart kommer gå mellan plan 10 och 13. I vart och ett av de två trapphusen ska alltså finnas en hiss som ska gå från plan 1 till plan 13 samt en hiss som ska gå från plan 10 till plan 13. Utöver detta planeras stambyte i samtliga befintliga lägenheter. Befintliga lägenheter och trapphus ska vidare få nya ytskikt.

Fastigheten XX omfattas av detaljplan som vann laga kraft 2017 och som syftar till att möjliggöra ny- och påbyggnation på den befintliga bostads- och kontorsbebyggelsen.

Beslutet överklagades till Länsstyrelsen i Västra Götalands län som den 21 februari 2019 avslag överklagandet. Länsstyrelsens beslut överklagades och i den nu överklagade domen avslag mark- och miljödomstolen överklagandet.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

K.A., F.A., B.B., M.C., E.C-B., J.C., P.H., P-Å.J., B-M.L., M.L., A.L.N., H.L., L.M., O.M., N.S., C.S.K., C.S., S.E.S., K.W. och C.Y.S.

(klagandena) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska upphäva det av nämnden beviljade bygglov.

Bolaget har motsatt sig klagandenas yrkande om ändring.

Byggnadsnämnden i Göteborgs kommun har motsatt sig klagandenas yrkande om ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Klagandena har vidhållit vad de tidigare anfört och tillagt i huvudsak följande:

Bullerskydd

Samtliga fasader överskrider planbestämmelserna om buller, vilket ger en avvikelse med 78 procent från detaljplanen. Planens syfte är att tillskapa bostäder, men denna avvikelse kan inte betraktas som liten.

Tillgänglighetskravet

Syftet med kravet på två hissar i flerbostadshus med fler än tio våningsplan sammanhänger inte med huruvida den aktuella byggnaden är nybyggd eller inte. Syftet är istället att säkerställa hissfunktioner för personer som är beroende av hiss till följd av nedsatt rörelseförmåga även vid tillfälliga driftavbrott. Det är inte oskäligt att ställa krav på två hissar som kan nå entréplan på de tillkommande våningsplanen. Detta kan enkelt göras genom att hallpassager på övre våningsplanen binds samman.

Övrigt

Byggnationerna kommer innebära att intill- och bakomliggande byggnader skuggas. Innergården kommer att ligga i skugga hela dagen.

Bolaget har i huvudsak anfört följande:

Bullerskydd

De aktuella åtgärderna innebär inte någon avvikelse från detaljplan eller från bullerförordningen eftersom funktionskraven avseende buller uppfylls med tekniska åtgärder. Om användandet av tekniska åtgärder ska ses som en avvikelse från detaljplanen, är avvikelserna lita alternativt en avvikelse av begränsad betydelse som är nödvändig för att kunna bebygga området på ett ändamålsenligt sätt i enlighet med detaljplanen.

Tillgänglighetskravet

Bygglovot omfattar en påbyggnad på befintliga byggnader. Befintliga hissar kommer att dras vidare till samtliga nya våningsplan. Frågan om ytterligare hissar ska installeras för samtliga plan måste göras utifrån vad som är skäligt, rimligt och proportionerligt att kräva vid en samlad bedömning. För att ytterligare hissar ska kunna installeras måste befintliga lägenheter minskas och boendekvaliteten i de närmast liggande lägenheterna förstöras. Ett krav på ombyggnad skulle äventyra den planerade ombyggnationen. Det skulle vidare medföra stora kostnader för bolaget.

Övrigt

Vad klagandena i övrigt har anfört är omständigheter som prövats i samband med detaljplanens antagande. De kan alltså inte prövas i bygglovsprocessen.

Byggnadsnämnden i Göteborgs kommun har i huvudsak anfört följande:

Det skulle vara uppenbart oskäligt att kräva att tillgänglighetskravet uppfylls på alla plan, eftersom det skulle innebära en försämrad planlösning i befintliga lägenheter. Det är däremot inte orimligt att ställa kravet på tillkommande våningsplan.

Vad gäller bulleravvikelsen så har man redan i planskedet utrett huruvida bullerkraven kommer att uppnås och i fall avvikelser uppstår hur man kan göra för att få en godtagbar avvikelse. Byggnadsnämnden bedömer att sökanden har utformat och projekterat de tillkommande våningsplanen på ett sätt som är förenligt med detaljplanen och därför har avvikelsen bedömts vara liten och förenlig med detaljplanens syfte.

Klagandena och bolaget har åberopat bl.a. fotografier och ritningar.

REMISSYTTRANDE I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Mark- och miljööverdomstolen har inhämtat ett yttrande från Boverket som har anfört i huvudsak följande: Boverket anser att den aktuella åtgärden utgör en ombyggnad. Då får kraven på tillgänglighet anpassas och avsteg göras endast om det är uppenbart oskäligt att uppfylla kraven med hänsyn till byggnadens förutsättningar. Att installera ytterligare en hiss i anslutning till respektive trapphus, skulle med hänsyn till trapphusens belägenhet medföra betydande ingrepp i befintlig stomme. I jämförelse med en nybyggnadssituation bedöms merkostnaden för att förse de bägge trapphusen med två separata hissar som betydande. Boverket anser att byggnadsnämnden har haft stöd för att anpassa och göra avsteg från kravet på tillgänglighet och användbarhet avseende antalet hissar.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen kan inledningsvis konstatera att de olägenheter som klagandena har åberopat avseende skuggning och antalet soltimmar är sådana omständigheter som har prövats i samband med fastställandet av den för området gällande detaljplanen. Genom detaljplanen har lämpligheten av ytterligare bebyggelse på fastigheten i dessa avseenden redan prövats. De aktuella omständigheterna kan därför enligt 13 kap. 2 § åttonde punkten plan- och bygglagen (2010:900), PBL, inte prövas inom ramen för det nu aktuella målet.

De huvudsakliga frågorna i Mark- och miljööverdomstolen är därför om den sökta åtgärden kan godtas med anledning av detaljplanens krav på bullerskydd och om åtgärden uppfyller kraven på tillgänglighet för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga vad avser antalet personhissar.

Bullerskydd

Inom ett detaljplanelagt område är utgångspunkten att bygglov ska beviljas om den planerade åtgärden följer bestämmelserna i detaljplanen (se 9 kap. 30 § första stycket första och andra punkterna PBL). För åtgärder som avviker från detaljplanens bestämmelser kan sökanden ändå beviljas bygglov om avvikelsen är liten och är förenlig med detaljplanens syfte (se 9 kap. 31 b § PBL).

Enligt detaljplanen ska ekvivalent ljudnivå vid bostadens fasad vara maximalt 55 dBA. Om den ekvivalenta ljudnivån vid bostadens fasad överskrider detta värde ska minst hälften av bostadsrummen vara vända mot ljuddämpad sida med högst 55 dBA ekvivalent ljudnivå och högst 70 dBA maximal ljudnivå nattetid. I planbestämmelsen hänvisas, såvitt gäller bedömningen av avvikelser från det nämnda bullerkravet, till en promemoria som bilagts planen. Enligt promemorian ska ljuddämpad sida i förekommande fall uppnås genom indragna balkonger med ljudabsorbenter. I de fall detta inte räcker föreslås i promemorian ytterligare åtgärder som delvis inglasning av balkongerna.

Mark- och miljööverdomstolen kan inledningsvis konstatera att det endast är de tillkommande lägenheternas bullernivåer som är relevanta i fråga om den aktuella åtgärden följer planbestämmelserna om bullerskydd (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 19 juni 2013 i mål nr P 11296-12).

Av den bullerutredning som bifogats till bygglovsansökan framgår att kravet om ekvivalent ljudnivå vid byggnadens fasad på maximalt 55 dBA kommer att överskridas såvitt avser de tillkommande lägenheterna. Det framgår dock att ljuddämpad sida i enlighet med de nivåer som anges i detaljplanen uppnås bland annat om plan 10–12 utrustas med så kallade ljudfällor. Enligt bygglovsritningarna består ljudfällorna av i fasaden indragna utrymmen med ljudreflekterande 1,4 meter höga glasräckor i

ytterkant och ljudabsorberande plattor i taket.

Ljudfällorna påminner om de utrymmen som i ritningarna betecknats balkonger, men är grundare och har högre räcken. Med hänsyn till detta och hur utrymmena betecknats i handlingarna får utgångspunkten därför vara att dessa utrymmen inte utgör balkonger. Därmed bedömer Mark- och miljööverdomstolen, i likhet med underinstanserna, att användandet av ljudfällor för att uppnå den ljuddämpade sidan medför att den aktuella åtgärden strider mot detaljplanens regel om hur ljuddämpad sida ska uppnås. Med hänsyn till ljudfällornas utformning och avvikelens begränsade påverkan på fasad och omgivning är det dock tydligt att detta är en sådan liten avvikelse som kan godtas i detta fall. Syftet med den gällande detaljplanen är därvid bl.a. just att möjliggöra bebyggelse på det nu aktuella sättet. Alltså överensstämmer avvikelsen även med detaljplanens syfte.

Tillgänglighetskravet

Vid bygglovsprövningen ska bl.a. beaktas om den föreslagna åtgärden uppfyller de krav på tillgänglighet och användbarhet som ställs i 8 kap. 1 § tredje punkten PBL (se 9 kap. 30 § första stycket fjärde punkten PBL). Enligt denna regel ska en byggnad vara tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Om det behövs för att uppnå kravet ska byggnaden enligt 3 kap. 4 § plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, vara försedd med en eller flera hissar.

Vid uppförandet av nya byggnader gäller enligt Boverkets byggregler (2011:6), avsnitt 3:144, att byggnader med fler än tio plan ska ha två personhissar. Om en byggnad med fler än tio plan har flera trapphus ska varje trapphus vara försett med två hissar (se MÖD 2017:37).

I plan- och bygglagstiftningen menas med ”ändring av byggnad” alla åtgärder som ändrar en byggnads konstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde (se 1 kap. 4 § PBL). Hur tillgänglighetskravet ska tillämpas i sådana fall beror på hur ändringen bedöms. Om ändringen utgör en ombyggnad kan kravet som utgångspunkt ställas på hela byggnaden och inte bara på den ändrade delen (se 8 kap. 2 § första stycket andra punkten PBL). Om ändringen utgör en annan

ändring än ombyggnad ställs kravet endast i fråga om den ändrade delen (se nämnda regels tredje punkt).

Med ombyggnad avses sådan ändring av en byggnad som innebär att hela byggnaden eller en betydande och avgränsbar del av denna, påtagligt förnyas (se 1 kap. 4 § PBL). Vid ändring av byggnad får avsteg från tillgänglighetskravet göras endast om det med hänsyn till ändringens omfattning och byggnadens standard är uppenbart oskäligt att uppfylla det (se 8 kap. 7 § PBL). Vidare anges i 3 kap. 23 § PBF att vid ombyggnad får avsteg från kravet på tillgänglighet och användbarhet göras endast om det är uppenbart oskäligt att uppfylla kraven och vid annan ändring av en byggnad i den utsträckning det är lämpligt med hänsyn till byggnadens förutsättningar.

Genom tillbyggnaden utökas byggnadens tio våningsplan till tretton. Därvid ska samtliga lägenheter och trapphus få nya ytskikt och stambyte ska utföras i samtliga lägenheter. Vissa åtgärder ska även utföras i källaren. Enligt Mark- och miljööverdomstolen utgör alla dessa åtgärder såväl var och en för sig som tillsammans ändringar av byggnaden i plan- och bygglagstiftningens mening. För att besvara hur tillgänglighetskravet ska tillämpas är den första frågan därför om ändringarna innebär en ombyggnad av den befintliga byggnaden, eller med andra ord, om de utgör en påtaglig förnyelse av den.

För att en ändringsåtgärd ska bedömas som en påtaglig förnyelse av en byggnad krävs att ändringsåtgärden i dess helhet är så pass omfattande och innebär sådana sammantagna ekonomiska insatser, att det är motiverat med så kallade följdkrav från samhällets sida. Enligt lagstiftaren finns det i sådana fall ofta skäl att byggnaden rustas upp och dess generella standard förbättras motsvarande vad som skulle ha gällt vid en nybyggnadssituation. Från lagstiftarens sida har en förbättring av byggnadsbeståndet avseende framförallt tillgänglighet och energieffektivitet framstått som särskilt angeläget (se prop. 2009/10:170, del 1, s. 147 ff).

Enligt Mark- och miljööverdomstolens bedömning medför den planerade tillbyggnaden inte ensamt att åtgärden utgör en ombyggnad av byggnaden, eftersom den inte innebär att den befintliga byggnaden förnyas. Av handlingarna i målet framgår

dock att också ändringar av underhållskaraktär ska genomföras, exempelvis stambyte och förbättring av ytor i samtliga lägenheter och trapphus. Sammantaget är åtgärderna så omfattande att de måste anses utgöra en ombyggnad av den befintliga byggnaden. Tillgänglighetskravet ska därför, såvitt gäller antalet hissar uppfyllas avseende samtliga lägenheter i byggnaden. För att uppfylla kravet ska byggnaden därmed innehålla fyra hissar, två i varje trapphus. Samtliga hissar ska gå från plan 1 till plan 13 för att uppfylla kravet.

Enligt bygglovshandlingarna ska i vart och ett av trapphusen finnas en hiss mellan plan 1 och plan 13 samt ytterligare en hiss från plan 10 till plan 13. Den planerade byggnaden uppfyller alltså inte tillgänglighetskravet såvitt gäller antalet hissar. Frågan är då om det skulle vara uppenbart oskäligt att uppfylla kravet i detta fall.

Boverket har i sitt remissyttrande konstaterat att det, för att installera ytterligare ett hisschakt som omfattar planen 1–9 skulle krävas betydande ingrepp i byggnadens befintliga stomme. Boverket har även bedömt att det i jämförelse med nybyggnadssituationen, skulle innebära en betydande merkostnad som inte överstiger den förväntade nyttan för lägenheterna under plan 10.

Mark- och miljööverdomstolen delar Boverkets bedömning att de ingrepp som skulle krävas i byggnadskroppen sannolikt skulle vara betydande. Utifrån bygglovsritningarna i målet skulle ett sådant ingrepp även medföra olägenheter för vissa av de befintliga lägenhetsinnehavarna då delar av den nuvarande boytan skulle behöva tas i anspråk för hisschakt. Byggnaden kommer därtill efter tillbyggnad att överstiga tio plan med endast ett förhållandevis litet antal plan. Åtgärdens påverkan på tillgänglighet och användbarhet för boende på de aktuella planen får därför sammantaget bedömas bli mindre påtaglig.

Med hänsyn till det anförda skulle det, enligt Mark- och miljööverdomstolen, vara uppenbart oskäligt att i detta fall uppfylla tillgänglighetskravet såvitt gäller antalet hissar. Det finns därmed skäl att göra avsteg från kravet.

Sammanfattande bedömning

Mark- och miljööverdomstolen finner således sammanfattningsvis att den aktuella åtgärden visserligen strider mot detaljplanen såvitt gäller bullerskydd, men att det är fråga om en sådan liten avvikelse som överensstämmer med detaljplanens syfte.

Avvikelsen utgör därför inget hinder mot att bygglov beviljas. Domstolen finner vidare att åtgärden strider mot tillgänglighetskravet såvitt gäller antalet personhissar, men att det hade varit uppenbart oskäligt att kräva att tillgänglighetskravet uppfylls såvitt gäller antalet hissar. Nämnden har därför haft stöd för att göra avsteg från tillgänglighetskravet i detta avseende. Överklagandena ska således avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Löv, Roger Wikström, referent, och Mikael Hagelroth samt tekniska rådet Mats Kager.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Jonas Nyman.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-04-01
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr P 979-19

PARTER

Klagande

1. K.A.
2. C.A.
3. F.A.
4. B.B.
5. M.C.
6. E.C-B.
7. J.C.
8. P.H.
9. P-Å.J.
10. B-M.L.
11. M.L.
12. A.L.N.
13. H.L.
14. L.M.
15. O.M.
16. N.S.
17. C.S.K.
18. C.S.
19. S.E.S.
20. K.W.

Dok.Id 430543

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänerns borg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se www.vanersborgstingsratt.domstol.se	0521-27 02 80	måndag – fredag 08:00–16:00

21. C.Y.S.

Motparter

1. Byggnadsnämnden i Göteborgs kommun
2. Kommanditbolaget Myran Nr 13,

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut av den 21 februari 2019 i ärende nr 403-6110-2019, se bilaga 1

SAKEN

Bygglov för påbyggnad och tillbyggnad av flerbostadshus på fastigheten XX i Göteborgs kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avslår yrkandet om syn.
 2. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet i övrigt.
-

BAKGRUND

Byggnadsnämnden i Göteborgs kommun (nämnden) beslutade genom delegationsbeslut den 21 december 2018 (dnr BN 2018-003011) att bevilja bygglov för tillbyggnad samt påbyggnad av flerbostadshus på fastigheten XX. K.A., C.A., F.A., B.B., M.C., E.C-B., J.C., P.H., P-Å.J., B-M.L., M.L., A.L.N., H.L., L.M., O.M., N.S., C.S.K., C.S., S.E.S., K.W., och C.Y.S. (klagande nr 1-21) överklagade beslutet till Länsstyrelsen i Västra Götalands län (länsstyrelsen) som den 21 februari 2019 avslog överklagandet.

Klagande nr 1-21 har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Klagande nr 1-21 har yrkat att mark- och miljödomstolen, med ändring av länsstyrelsens beslut, ska upphäva det av nämnden beviljade bygglov. De har vidare yrkat att mark- och miljödomstolen ska företa syn på platsen. De har hänvisat till vad de tidigare anfört i överklagan till länsstyrelsen och därutöver tillagt bl.a. följande.

Bygglov har beviljats i strid mot detaljplanens bestämmelser om buller. Därutöver förekommer avvikelser i fråga om tillgänglighet och användbarhet. Även i fråga om planens föreskrifter om lek- och rekreationsutrymmen förekommer brister.

Detaljplan för påbyggnad av bostäder m.m. vid Sten Sturegatan inom stadsdelen Heden antogs av byggnadsnämnden i Göteborg den 20 december 2016. Planen överklagades.

Under domstolsprövningen hos mark-och miljödomstolen i Vänersborg, mål nr P 466-17, inkom nämnden med ett tilläggsyrkande att planbestämmelsen under

rubriken "Störningsskydd" skulle ges en annan lydelse. Mark- och miljödomstolen fann att yrkandet inte hade stöd i PBL och därför skulle avvisas. Detaljplanen antogs inte av kommunfullmäktige men klagandena anförde aldrig formella fel. Klagomål pekade på hälsofrågor såsom godtagbara bullernivåer och solighet samt att en planändring ska vara väl genomarbetad och måste baseras på korrekta handlingar, t.ex. är solstudien gravt felaktig (felmarginalen är 10 meter).

Samtliga fasader för tillkommande 21 (av totalt 27) lägenheter på våningsplan 10-12 överskrider 55 dBA, vilket ger en avvikelse mot planföreskrift med 78 procent. En sådan avvikelse kan, vid en nyss antagen plan, inte anses som liten. Hade den nya förordningen gällt hade enligt Akustikforum (s 8 av 14) 15 lägenheter eller 55 procent överskridit bestämmelserna, vilket inte heller är en liten avvikelse. 21 ljudfällor/balkonger överskrider bestämmelsen om 50 dBA ekvivalent ljudnivå vid uteplats, enligt riktlinjer i mål P 3843-15, daterad 2016-02-29, samt 2017 års förändring i förordning (2015:216).

På plankartan anges att områden som markerats som n_1 , ska utgöra uteplats för lek och rekreation. I brev till mark- och miljödomstolen angav nämnden tidigare att "lek och uteplatser ska vara solbelysta fem timmar per dygn" och att "Hur gårdarna slutligen utformas får bevakas i bygglovsskedet. I bygglovet bevakas även tillgänglighet". Tilltänkt plats för lek och rekreation kommer efter uppförande av länkbyggnad ha noll (0) soltimmar och kan inte räknas som uteplats. Tillgänglighet har inte heller bevakats i bygglovet. Tillkommande ljudfällor blir otillgängliga och bullerstörda. Vidare blir innergården helt mörklagd.

Bygglov uppfyller inte heller de krav som ställs på antal hissar i vardera trapphuset i hus med fler än 10 våningar som enligt referat MÖD 2017:37 målnummer P 10972-16 och BBR 3:144 krävs för att säkerställa god tillgänglighet. Även i övrigt förekommer brister avseende tillgänglighet i strid med 8 kap. 1 § punkt 3 PBL, vilket beskrivits/utvecklats i skrivelse till länsstyrelsen.

Avsikten med bestämmelsen om möjligheten att tillåta mindre avvikelser är att ge byggherren möjlighet att göra avsteg från detaljföreskrifter under förutsättning att en annan likvärdig lösning kan presenteras. Avsikten är inte att öppna för sänkningar från den kravnivå som gäller enligt bindande föreskrifter. Med hänsyn till samtliga föreliggande omständigheter bör begreppet "liten avvikelse" i nuvarande ärende inte kunna tillämpas och bygglovets bör undanröjas.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår i huvudsak av länsstyrelsens beslut.

Av 3 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar framgår att mark- och miljödomstolen ska hålla syn på plats om det behövs. Mark- och miljödomstolen finner, mot bakgrund av handlingarna i målet, att syn på platsen inte är behövlig. Yrkandet om syn ska därför avslås.

Mark- och miljödomstolen har gått igenom handlingarna samt övervägt vad de klagande nu har anfört. Mark- och miljödomstolen, som instämmer i de skäl länsstyrelsen har angett för sitt avgörande, vill därutöver särskilt betona följande.

Av 13 kap. 2 § p.8 plan- och bygglagen (2010:900), PBL, följer att kommunala beslut inte får överklagas i den del de avser en fråga som redan är avgjord genom en detaljplan. De olägenheter som åberopats hänförliga till skuggning, soltimmar och uteplats/innergård omfattades av mark- och miljödomstolens prövning i mål nr P 466-17 om antagande av nu aktuell och lagakraftvunnen detaljplan, där flertalet av de som nu klagat även var klagande parter. Dessa invändningar ska således inte prövas på nytt inom ramen för detta mål (jfr MÖD 2017:14).

Av planbestämmelserna till gällande detaljplan framgår bl.a. att minst hälften av bostadsrummen i bostad med ekvivalent ljudnivå högre än 55 dBA vid fasad ska vara vända mot ljuddämpad sida med högst 55 dBA ekvivalent ljudnivå och högst 70 dBA maximal ljudnivå nattetid. Härutöver följer av 2 kap. 9 § PBL bland annat att placering och utformning av byggnadsverk inte får ske på ett sätt som innebär

fara för människors hälsa och säkerhet eller betydande olägenhet på annat sätt. Förhållandena på platsen behöver vägas in vid bedömningen av vad som kan anses vara en betydande olägenhet.

Av bullerutredningen, daterad 2018-11-16, som ingår i bygglovsbeslutet framgår att den sökta åtgärden inte kommer att klara en ljuddämpad sida om högst 55 dBA för alla tillkommande lägenheter utan tekniska åtgärder i form av bl.a. ljudfällor. Med sådana åtgärder, som också anges i bygglovet, uppnås en ljuddämpad sida med högst 55 dBA för samtliga tillkommande lägenheter. Bedömningar av hur framtida förhållanden kan komma att påverka ett visst område är i regel förenade med olika grad av osäkerhet. De undersökningar och det beräkningsunderlag som har lagts fram i målet är emellertid av sådan beskaffenhet att de kan ligga till grund för mark- och miljödomstolens bedömning. Domstolen delar länsstyrelsens bedömning att den aktuella avvikelserna är förenliga med detaljplanens syfte och är att anse som en liten avvikelse. Avvikelsen kan även ses som av begränsad betydelse och nödvändig för att kunna bebygga området på ett ändamålsenligt sätt i enlighet med detaljplanen.

De klagande har vidare invänt att den sökta åtgärden inte uppfyller de krav som ställs gällande antal hissar i hus med fler än tio våningar och har hänvisat till MÖD 2017:37 samt Boverkets byggregler, BBR (BFS 2011:6) avsnitt 3:144. Mark- och miljödomstolen vill med anledning därav anföra följande.

Målet MÖD 2017:37 gällde bygglov för nybyggnad av flerbostadshus, medan nu aktuellt mål gäller bygglov för påbyggnad och tillbyggnad av befintligt flerbostadshus, d.v.s. ändring av byggnad. Enligt Boverkets byggregler gäller inte samma krav för ändring som vid nybyggnad. Krav på tillgänglighet vid ändring av byggnad framgår av BBR avsnitt 3:5 och krav på hissar av avsnitt 3:513. I avsnitt 3:513 anges bl.a. att det vid omfattande ändringar av flerbostadshus med fler än två våningar ska installeras en tillgänglig och användbar hiss eller annan lyftanordning om sådan saknas. Det finns således inget krav på ytterligare personhissar för påbyggnaden av fler våningsplan. Domstolen bedömer att bygglovet uppfyller kraven på tillgänglighet.

Med beaktande av ovanstående ska överklagandet avslås. Vad de klagande i övrigt har anfört föranleder inte någon annan bedömning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 23 april 2019.

Christina Olsen Lundh

Hans Ringstedt

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Christina Olsen Lundh, ordförande, och tekniska rådet Hans Ringstedt. Föredragande har varit beredningsjuristen Matilda Karlsson.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.